

Hiyay Hulat nan SANTIAGO

¹ Hiko yay Santiago a māghilbi nan Apo Dioh boy Apo Jesu Cristo.

Ampangumohta ko kanyon ampamteg kanan Apo Jesu Cristo a Jujudion nitayak ha agya way-ihtew a lulugal ihti ha babe-luta.

Hiyay Genap a Pamteg

² Kakatongno, mag-aliket kawo no ampakadiha kawon hadihadi a papanubok, ³ ta tanda yo a no angkahubok ye pamteg yo, ket ampakaibyay yan kakpean kanyo. ⁴ Kaya-bay tehen yoy papanubok anggan kapopohan ta-omen kawo mag-ilyadin genap boy homain kakulangan.

⁵ No main kanyoy ampagkakulang nin kadunongan, makikwa ya kanan Apo Dioh, ket biyan naya. Ta hiyay Apo Dioh, ket mapamyay ya boy ahe ya ampangawet-kawet kanlan ampakikwa kana. ⁶ Noba hiyay taon makikwa, katapulan yan pataya kanan Apo Dioh boy manigudo kana. Ta hiyay taon ahe ampanigudo kanan Apo Dioh, ket ba-mo yan dawyon a ampieyep-eyep nin angin. ⁷ Hiyay taon wanabay, adi nayna an-hipen a main yan matanggap kanan Apo Dioh, ⁸ ta ampagluwaluwa ya boy homain kahigudowan ha andiyagen na.

Hilay Mangabatnang boy hilay Mangaidap

⁹ Hikawon kakatongno kanan Apo Jesus a mangaidap, mag-aliket kawo, ta itagay na kawon

Apo Dioh. ¹⁰ Ket hikawo met a kakatongno kanan Apo Jesus a mangabatnang, mag-aliket kawo no iaypa na kawon Apo Dioh. Ta hilay mangabatnang ket ahe magbuyot a omen ha bulak ilamon a angkabah. ¹¹ Hilay iilamon, ket angkangey boy angkayango ha tubat a amot nin mangaamot. Ket hiyay bulak la, angkaampag boy angkaanam ye tampa la. Wanabay ya met ye mabatnang, ta ha ahe mabuyot, matey ya agya malabong po ye andiyagen na.

Hiyay Panubok boy hiyay Tukho

¹² Minged yay taon ampakateeh nin panubok. Ta no mikakaanti yan makpe, ket matanggap nay plimyo na a bi-ay a homain anggaan a impangako nan Apo Dioh kanlan tataon ampangado kana.

¹³ Haanin, no ampagdiha yan panukho ye maghay tao, adi na an-ihipen a hiyay Apo Dioh ye ampanukho kana. Ta hiyay Apo Dioh, ket ahe ya matukho boy ahe ya ampanukho nin ayam. ¹⁴ Angkatukho ye maghay tao no angkaoyoy boy miguloy nin kalabayan nin laman na. ¹⁵ No humbongen nay kalabayan nin laman na, magkahalanan ya. Ket no magpahulong ya ha panyag nin kahalanan, mihyay ya makanoman kanan Apo Dioh.

¹⁶ An-adoen kon kakatongno, adi kawo patalingo ha hip a hiyay Apo Dioh ye ampanukho kanyo. ¹⁷ Ta hiyay Apo Dioh a anti ha katatagayan, ampangibat kanay kaganaan a manged boy genap a didigalo. Hiyabay ye namalhowa nin kaganaan a anti ha lowang a

ampangibatan nin henag. Agya ampanguman-uman ye kahnagan la, hiyay Apo Dioh ket ahe ya ampagbayo makanoman. ¹⁸ Ket uli ha kalabayan na, ha namteg kitawo ha Habi a kaptegan, dinyag na kitawon aanak na ta-omen kitawo mag-ilyadin pinakamaalaga kanlan kaganaan a pinalhowa na.

Hiyay Panlengge boy Panumbong ha Habi nin Dioh

¹⁹ An-adoen kon kakatongno, ihipen yo yati. Katapulan lanang kawon nakahadya a manlengge, adi kawon tampol maghabi, boy adi kawon tampol angkapoot. ²⁰ Ta hiyay pangapoot ket ahe makahaglap ha tao ha panumbong na nin kalabayan nan Apo Dioh. ²¹ Kaya-bay itgen yoynay panyag nin mangadinat boy mangaloke a didiyag. Humbongen yon main kaaypaan nakem ye naitanem ha puho yo a Habi nin Dioh a makapiligtah kanyo.

²² Adi kawon papanlengge bengat nin Habi nin Dioh, no aliwan humbongen yoya. Ta no ahe, anlokowen yon bengat ye hadili yo. ²³ Ta ayaman a ampanlengge nin Habi nin Dioh, noba ahe na met anhumbongen, ket ba-mo yan taon naghalamin. ²⁴ Nakit nay hadili na, noba kapialih na ha adapan halamin, ket tampol na yaynan naliwaan ye wangih na. ²⁵ Noba hiyay taon ambokitkiten nan manged ye genap a Bibilin nan Apo Dioh a ampamalihway nin tao, boy aliwan papanlengge bengat, no aliwan pahulong na yan anhumbongen, ket inged na yan Apo Dioh ha kaganaan a diyagen na.

²⁶ No main taon ampangibaan nin hadili na a peteg ye panumbong na kanan Apo Dioh, noba ahe na met angkabenbenan ye bebey na, anlokowen nan bengat ye hadili na boy homain hilbi kanan Apo Dioh ye panumbong na.

²⁷ Hiyay taon luboh boy homain pakaumihan ye panumbong na kanan Apo Dioh, ket mapanaglap ya kanlan olila boy babawo ha kaidapan la boy anliklikan nay makadyag nin hinyaman a maloke ihti ha babe-luta.

2

Hiyay tungkol ha Pangiduma kanlan Kanayon

¹ Kakatongno ko, bilang māmteg nan Apo tawon Jesu Cristo a anggalangen, katapulan a adi kawo ampangiduma. ² Alimbawa, lumateng ye luway laki ha pāytiponan yo. Hiyay magha, mabatnang ya, ta nakahinghing yan balitok boy nakabado yan matampa. Ket hiyay ikalwa, maidap ya, ta nakabado yan ginitginit.

³ Haanin, no kalingayen yo yay taon nakabado nin matampa boy habiyen yo kana, “Mikno ka ihti ha matampa a pamiknoan,” noba kanan lakin maidap ket habiyen yo, “Mideng kaynan bengat ihenbay o mikno kayna ha latay ha haley bibitih ko,” ⁴ ket ampangiduma kawoyna boy ampanuhga makauli ha maloke a ihip yo.

⁵ An-adoen kon kakatongno, leng-en yoy habiyen ko. Hilay tataon mangaidap ye pinili nan Apo Dioh a bumatnang ha pamteg boy hilabay ye mapagkalamo na ha panakopan a impangako na kanlan tataon ampangado kana.

⁶ Noba an-iaypa yo hilay mangaidap. Pakaihipen yo a hilay mangabatnang ye ampangapi kanyo boy hilabay ye ampangidalom kanyo ha uhgado. ⁷ Boy hilabay ye ampangumih nin madangal a ngalan nan Apo Jesus a nagkonin kanyo.

⁸ Main yan maalaga a bilin ye Apo Dioh a im-pahulat na a wanae, “Adoen moy kapadiho mon tao nin omen ha pangado mo nin hadili mo.”* No anhumbongen yo, ket manged ye andiyagen yo. ⁹ Noba no ampangiduma kawo, ampagkaha-lanan kawo kanan Apo Dioh, ta makit ha Bibilin a nanlabag kawo. ¹⁰ Ta ayaman a nanlabag nin maghay bilin, agya antupaden nay kanayon, ket bilang nilabag nayna ye kaganaan a bilin. ¹¹ Ta wanae ye hinabi nan Apo Dioh ha Bibilin, “Adi ka mamabayi o makilaki,”† boy hinabi na po, “Adi ka mamatey nin tao.”‡ Haanin, no ahe ka man namabayi o nakilaki noba namatey ka met nin tao, nanlabag kan teed nin bilin.

¹² Kaya-bay mag-alla kawo ha kaganaan a paghabi yo boy ha andiyagen yo, ta uhgaan na kawon Apo Dioh makauli ha bibilin a namali-hway kanyo. ¹³ Ta hiyay taon ahe mangingalo nin kapadiho nan tao, ket uhgaan na yan homain ingalo nin Apo Dioh. Noba hiyay taon mapangin-galo nin kapadiho nan tao, homain yan ikalimo ha panuhga nan Apo Dioh, ta ingalowan naya.

Hiyay Pamteg boy Didiyag

¹⁴ Kakatongno ko, no main maghabi, “Am-pamteg ako kanan Apo Dioh,” noba ahe na

* **2:8** Levitico 19:18. † **2:11** Exodo 20:14; Deuteronomio 5:18.

‡ **2:11** Exodo 20:13; Deuteronomio 5:17.

met ampaptegan ha didiyag na, homain hilbi ye pamteg na. Miligtah ya nayi nin wanabay a pamteg? ¹⁵ Alimbawa, main kan katongno ha pamteg a homain ihoot boy kulang ya ha pamangan, ¹⁶ ket habiyen mo kana, “Muli kayna, ta haglapan na kan Apo Dioh. Ahe ka dayin malay-eapan boy ahe ka dayi mabitlan.” Noba no ahe moya met binyanan nin matapul na, homain hilbi ye hinabi mo kana. ¹⁷ Wanabay met ha pamteg kanan Apo Dioh. No homain yan kalakhip a manged a didiyag, ket bilang yan natey.

¹⁸ Alimbawa, main taon maghabi nin wanae, “Hiko, main akon pamteg kanan Apo Dioh ket hika, main kan manged a didiyag.” Wanae met ye mahabi ko kana, “Way-omen ko makit ye pamteg mo no homain kan manged a didiyag? Noba hiko, ipakit ko kammoy pamteg ko makauli ha manged a didiyag ko.” ¹⁹ Ampamteg ka a mamaghay Dioh, kali? Manged yain, noba agya hilay mangaloke a ihpidito, ampamteg hila met boy ampamigpig hila po ha limo la kanan Apo Dioh.

²⁰ No wanabay ye ihip mo, kulang ka ha pagkataloh! Labay mo nayi a paptegan ko kammo a homain hilbi ye pamteg a homain kalakhip a manged a didiyag? ²¹ Ihipen moya man ye Abraham a toa tawo. Imbilang na yan Apo Dioh a matoyng uli ha manged a dinyag na, ta hinumbong nay imbilin nan Apo Dioh a ihagpa na yay Isaac a anak na. ²² Kaya-bay mapaylakhip ye pamteg boy manged a diyag nan

§ 2:21 Genesis 22:1.

Abraham. Ket naignap ye pamteg na uli ha manged a dinyag na. ²³ Uli ha panumbong nan Abraham kanan Apo Dioh, natupad ye naihulat a Habi nin Dioh a wanae, “Namteg yay Abraham kanan Apo Dioh. Kaya-bay imbilang na yan matoyngong Apo Dioh.”* Ket hiyay Abraham, nahabtan ya a “gayyem nin Dioh.”† ²⁴ Kaya-bay haanin, makit tawo a hiyay maghay tao, an-ibilang na yan Apo Dioh a matoyngong uli ha manged a didiyag na, aliwan uli bengat ha pamteg na.

²⁵ Wanabay met ateed kanan Rahab. Hatew, babayin babayadan ya. Noba ha nilumateng hilay luway Israelitan ihpiya, hinaglapan na hila boy hinabi na po kanla ye lumbo a dān ta-omen hila makatakah.‡ Ket uli ha manged a dinyag na kanla, imbilang na yan Apo Dioh a matoyngong. ²⁶ Hiyay pamteg tawo, mailalayi ya ha laman tawo. No homain yaynan angeh ye laman tawo, natey yayna, kali? Wanabay met ye pamteg. No homain kalakhip a manged a didiyag, natey ya met.

3

Hiyay Pamenben ha Bebey

¹ Hikawon kakatongno ko, aliwa dayin mal-abong kanyoy malabay mag-ilyadin maihtodo. Ta tanda yoynabay met a mamabyat ye panuhga nan Apo Dioh kammin ampangiadal dinan kanlan tataon an-adalan mi. ² Hiyay balang tao, ket ampagkamali ya ha hadihadi a papadan.

* **2:23** Genesis 15:6. † **2:23** Isaias 41:8. ‡ **2:25** Josue 2:1-21.

Hiyay taon ahe ampagkamali ha paghabi na, ket genap ya boy angkabenbenan nay kaganaan a pahen nin laman na. ³ Alimbawa, hiyay kabayo, no main yan pakayat, manumbong ya ha pangipantigan tawo kana. ⁴ Ihipen yo met ye mayadet a balko a an-itudon nin makhaw a angin. Agya makandi bengat ye timon na, ket ampibawit ya ha labay nan pangilakwan nin piluto. ⁵ Wanabay met ateed ye bebey nin tao. Agya makandi yan bengat a pahen nin laman, ket tubat ye angkadyag na a kalambongan. Ihipen yo met yati. Agya makandin bengat a apoy, ket maulam nay maway a binagbag. ⁶ Wanabay met ateed ye kalok-an a ampangibat ha bebey tawo, ta mapaditan nay matiboen bi-ay tawo. Kaya-bay hiyay kaloke nin bebey, ba-mo yan apoy a ampangibat ha impilno, ta andamaen nay matiboen bi-ay nin tao.

⁷ Kaganaan a kalahin aayop boy mamanok-manok, hilay andumakap boy hilay angkumonin ha dagat, malyadi hilan paamoen boy main anan napaamo nin tao. ⁸ Noba hiyay bebey, homain taon nakapaamo, ta lanang yan ampaghabin maloke boy ba-mo yan naheb nin dita a ampakapatey.

⁹ Yatin bebey ye anggawien tawo ha panggalang kanan Apo Dioh a Bapa tawo. Ket yabayti ya met ateed a bebey ye anggawien tawon manuboy nin kapadiho tawon tao a pinalhowa nan Apo Dioh a omen ha wangih na. ¹⁰ Mamaghan bebey ye ampangibatan nin pangigalang boy panuboy. Kakatongno ko, aliwa dayin wanabay. ¹¹ Ahe met malyadin lumwah ha

mamaghan hubol ye matab-ang boy maapgad a lanom. ¹² Kakatongno ko, malyadi naya a hiyay poon-kayon igoh, ket manawa yan olibo, o hiyay poon ubah, ket manawa yan igoh? Wanabay ya met ha hubol nin maapgad a lanom. Ahe ya met malyadin lumwah ye matab-ang a lanom.

Hiyay Kadunongan a Nangibat kanan Apo Dioh

¹³ Hiyay main kadunongan kanyo boy pagkat-aloh, paptegan naya makauli ha matoyngong a pagbi-ay boy ha panyag nin manganged a main kaaypaan nakem. Ta yatin kaaypaan ye dawa nin kadunongan. ¹⁴ Noba no main kawon hakit nakem uli ha ibeg yo boy hadili yon bengat ye an-hipen yo, adi yoyna an-ilambong a mangadunong kawo, ta aliwan peteg yatew. ¹⁵ Hiyay wanabay a ampibaan la a kadunongan, ket ahe ya nangibat kanan Apo Dioh, no aliwan ihti ha babe-luta. Ahe ya nangibat ha Ihipiditon Dioh, no aliwan kanan Satanas. ¹⁶ Ta agya way-ihtew man a main pangaipeg boy hadilin bengat ye an-hipen, ket anti ya met ihtew ye kagulowan boy kaganaan a kalahin mangaloke a didiyag.

¹⁷ Noba hiyay taon main kadunongan a nangibat kanan Apo Dioh, una ha kaganaan, malinih ye pagbi-ay na boy kalalabay nay katanaan, maanoh, mapanumbong, mapangingalo, mapanyag nin manged, ahe ya ampangiduma, boy ahe ampakonwadi. ¹⁸ Hiyay taon ampanyag nin paykahundo, ba-mo yan ampananem. Ket hiyay mananem nin paykahundo, mangapit ya met ateed nin katoyngongan.

4

Hiyay Pagpahakop kanan Apo Dioh

¹ Hinyay ampangubayan nin pay-away boy payngatngat yo? Hiyay ampangubayan ket hiyay mangaloke a kalabayan nin laman yo a ampang-gulo nin ihip yo. ² Alimbawa, main kawon labay mapagkonin, ket no ahe yo mapagkonin, labay yoynay mamatey. Main babagay a konin nin kanayon a labay-labay yon makwa. Noba no ahe yo makwa, ampanubag boy ampangaway kawoyna. Ahe yoya angkakwa ye labay yo, ulita ahe kawo ampakikwa kanan Apo Dioh. ³ Ket no makikwa kawo man kana, ahe yo angkatanggap, ta lumbo ye tikih yo. Ampakikwa kawon bengat ha bukod yon ikaaliket.

⁴ Ba-mo kawon ampamabayi o ampakilaki, ta ahe kawo angkapatayaan kanan Apo Dioh boy ahe yo yayna an-adoen! Ayaman a ampangado nin babagay ihti ha babe-luta, ket mag-ilyadi yan kaaway nan Apo Dioh. Kaya-bay no an-adoen yo hilay babagay ihti ha babe-luta, ket kaaway na kawon Apo Dioh. ⁵ Maka nibaan yon homain bali ye naihulat a Habi nin Dioh a wanae, "Hiyay Ihipiditon Dioh a in-ibyay nan Apo Dioh kantawo, ket mangimon ya no main kitawon kanayon a an-adoen." ⁶ Noba hiyay Apo Dioh, lalo na kitawon an-inged. Ta wanae ye naihulat a Habi na, "Hiyay Apo Dioh, angkahulog ya kanlan tataon ampagmatagay, noba an-inged na hilay tataon ampagmakaaypa."

⁷ Kaya-bay pahakop kawo kanan Apo Dioh. Labanan yo yay Satanas, ket payewan na kawo.

⁸ Humaley kawo kanan Apo Dioh, ket humaley ya met kanyo. Hikawon māgkahalanan, itgen yoy-nay panyag yon kalok-an. Magbi-ay kawoynan malinih. Hikawon ampagluwaluwa, ibuton yoy-nay ihip yo kanan Apo Dioh. ⁹ Maglele, tumangih boy iandang yoy paghehe yo ha kakahalanan yo. Hagiliyan yon paglele ye kahayaghagan yo. Boy hagiliyan yon panumangih ye pangumaili yo. ¹⁰ Magmakaaypa kawo ha adapan nan Apo, ket itagay na kawo.

Babala kanlan Ampanuhga nin Kapadiho lan Tao

¹¹ Kakatongno, adi kawon ampaydama-dama. Ta ayaman a ampaghabin maloke o ampanuhga nin katongno na, ket andamaen boy an-uhgaan na yayna met ye Bibilin nan Apo Dioh. Ket no an-uhgaan moy Bibilin, aliwa kaynan mānubong nin Bibilin, no aliwan hikayna ye mānuhga. ¹² Mamaghan Dioh ye namyay nin Bibilin boy malyadin mānuhga. Hiyang bengat ye main kapalyadiyan a mangiligtah nin tao boy main katulidan a mamaduha. Noba hika, aya ka nayi a manuhga nin kapadiho mon tao?

Babala Laban ha Paglambong

¹³ Maka main kanyoy ampaghabi nin wanae, “Haanin o mabekah, makew kayi ha maghay banwa. Ket kumonin kayi ihtew ha loob nin maghay taon. Magpanapulan kayi ihtew taomen kayin makatubo nin malabong a pilak.” No wanabay ye an-ihipen yo, leng-en yo yati. ¹⁴ Adi kawo ampaghabin wanabay, ta ahe yo

tanda ye malyadi kanyo mabekah. Hiyay bi-ay yo ket ba-mo yan owep a lumwah yan kadudumali, noba tampol ya met ateed maanam. ¹⁵ Wanae tana ye habiyen yo, “No kalabayan nan Apo boy angkabi-ay kayi po, ket diyagen mi yati o diyagen mi po yain.” ¹⁶ Noba hiyay andiyagen yo haanin, ket ampagmayadet boy ampaglambong kawoyna. Ket maloke yain. ¹⁷ Ayaman a nagtanda nin manged a hukat nan dyagen, noba no ahe na met andiyagen, ket ampagkahalanan ya.

5

Babala Laban kanlan Ampangapi a Mangabatnang

¹ Hikawon mangabatnang, leng-en yo yati. Tumangih boy mangandang kawo ha kaidapan a lumateng kanyo. ² Hiyay kabandian yo, nadama yayna boy hilay mangatampa a bado yo, an-anagen ana. ³ Hilay babalitok boy mimital a intayo-tayo yo, tinaey hilayna. Hiyay tataey la ye mamapteg nin kaakokohan yo. Ket ha mangaamot nin panuhga nan Apo Dioh, ket mapaduhaan kawo, ta ahe yo ginawi ye pilak yo ha kangedan. Mahayang bengat ye tinipon yon bandi, ta madanon anay kalampuhan nin babe-luta. ⁴ Leng-en yo yati! Hilay tataon pinaobda yo ha talon yo, ahe yo hila inupaan. Ket haanin, hilabay ye ampangipangha nin diklamo laban kanyo, ket nange naynan Apo Dioh a Pinakamakapalyadiyan. ⁵ Nagpapakapda kawo ha babandi yo ihti ha babe-luta. Pinataba yoy hadili yo a omen ha baka a hapoen ha intaning

a mangaamot. ⁶ Ket hilay tataon matoyng, inuhgaan boy pinatey yo hila agya ahe hila anlumaban kanyo.

Magteeh kawo boy Makigwang

⁷ Kakatongno, mag-anoh kawo angga ha panlumatang nan Apo Jesus. Bilewen yo hilay māgtalon. Maanoh hilan ampangagad nin unan udan. Ket no nakatanem hilayna, maanoh hilayna man a ampangagad nin dumondon a udan boy ha panaon nin pamupol nin mablin dawa. ⁸ Wanabay met dayi kanyo. Katapulan mag-anoh kawo boy pakhawen yoy nakem yo, ta madanon anay panlumatang nan Apo Jesus ihti ha babe-luta. ⁹ Hikawon kakatongno, adi kawo ampaydiklamo ta-omen na kawo ahe uhgaan Apo a Mānuhga nin kaganaan, ta madanon yayan lumatang a ba-mon anti yayna ha ilwangan.

¹⁰ Kakatongno, tuwaden yoy kaanohan lan popodopita hatew. Agya napaidapan hila, ket impatanda lan teed ye impahabi nan Apo kanla.

¹¹ Anhabiyen tawon minged ye taon ampagteeh nin kaidapan. Ket nange yo ye tungkol ha pagteeh nan Job nin kaidapan boy hiyay tungkol ha pangingalo nan Apo Dioh kana pangayadi nan nadihaan ye papanubok. Ta hiyay Apo Dioh, ket mapangingalo ya boy mapanlunoh.

¹² Kakatongno ko, hiyay pinakamaalaga ha kaganaan, no magpangako kawo, adi kawo ampanumpa. Adi yo an-idamit ha pangako yo ye langit o babe-luta, o agya hinyaman a babagay. Habiyen yoynan bengat, “Awo” no awo o “Ahe”

no ahe. Ha wanabay, ahe na kawo paduhaan Apo Diah.

¹³ No main kanyoy ampagdiha nin kaidapan, katapulan makigwang ya kanan Apo Diah. No main kanyoy angkaaliket, katapulan magkanta yan panggalang kanan Apo Diah. ¹⁴ No main kanyoy ampaghakit, ipadakit na hilay mānguna nin pangkat lan māmteg. Ket ipakigwang laya boy tiihan la yan ladak ha ngalan nan Apo. ¹⁵ Ket no makigwang hilan main pamteg, paitaahen na yan Apo Diah. No nagkahalanan ya boy ihabi na, ket patawaden na yan Apo Diah. ¹⁶ Kaya-bay ihabi yoy kakahalanan yo ha balang magha boy mapaypakigwang kawo ta-omen kawo mitaah. Mayadet ye madyag nin pakigwang nin taon matoyng.

¹⁷ Ihipen yo yay Elias a podopita hatew. Hiyay Elias, kapadiho tawo yan tao. Luboh na yan impakigwang a ahe ya mangudan. Ket ahe ya met nangudan ha loob nin tatloy taon boy anem a bowan. ¹⁸ Ket ha impakigwang nayna man a mangudan yayna, nangudan yan peteg. Ket tinumubo boy nanawa ye tatanaman.

¹⁹⁻²⁰ Kakatongno ko, ihipen yo yati. No main kanyoy hinumyay ha kaptegan boy main met makapiudong kananyain a tao, ket an-iligtah naya ha kapaduhaan a homain anggaan boy mapatawad ye malabong a kakahalanan.

Ayta Abellen

Ayta, Abellen: Ayta Abellen (New Testament+)

copyright © 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ayta, Abellen

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

05a1bfd1-4534-5761-ade7-123a56da354c